

Hol sírjaik domborulnak...

Szabolcsi katonák Bács-Kiskunban a második világháború idején

Készítette: Dr. Karácsonyiné Simkó Csilla

Kecskemét, 2019. június 21.

Ficsor Béla (tartalékos) zászlós

Kemecse, 1918. március 5. – Tiszakécske-Újkécske, 1944. október 26.

Személyes

Elérkezett egy újabb év és egy új nyár, amely nem maradhat el a mára már hagyománnyá vált Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltári Napok nélkül. Nemcsak a Levéltár és Nyíregyháza életében vált szerves részé ez a múltat a jelennel összekapcsoló néhány nap, hanem bátran kijelenthetem, az én személyes életemben is. Harmadik alkalommal kísérlem meg papírra vetni a múltat, amely nap mint nap kézen fogja a „má”-t, elröpít, majd visszahoz. Nem amolyan egyszerű röpködés vagy csapongás ez, hanem mint mikor az anyamadár szárnyalni tanítja fiókáját, értékes tapasztalatokra és bővebb tudásra tesztek szert általa. Családtörténettel kezdtem repülni tanulni, gyermek- és felnőttkorom szeretteinek egykori életével, majd folytattam a Magyar Honvédség által kijelölt boldogsomorú Hősök útján.¹ S most szárnyra kapok megint, tovább követve ezt a vérrel áztatott, letépett babérral borított riadalmas utat. Mert a korok, amelyekben ugyan én még nem éltem, folyton magukhoz hívnak, hogy a múlt szárnyait használva felfedezzem, ami volt és szüntelenül értékeljem azt, ami most van.

Egy év kimondva nem sok, nem nagy idő... vagy mégis az? Előző írásomat, amely nyíregyháza egykori katonahőseit idézte meg egy nagy kihívás, a 2018-as tisztavatásra történő felkészítés előtt írtam meg Sényőn, a szülőfalumban. Akkortájt szólított el az Élet Kecskemétre a Honvédségnek, de legfőképpen férjemnek, Dr. Karácsonyi Loránd György tartalékos hadnagynak köszönhetően. Több mint fél éve már, hogy befogadott a hírös város, ahol élek és szolgálok. Egyvalami azonban a régi: a múlttól, mint madárnak a repüléstől, nem sikerült elszakadnom. Szülőmegyémtől, ahogyan naponta emlegetem, „Szabolcstól” sem szakadtam el, hisz élményeim és a tapasztalataim java része szabolcsi (esetleg hajdú-bihari) környezetből származik. Nap mint nap mosolyra fakaszt, ha látok egy-egy csengeri vagy nyíregyházi kamionfeliratot a Bács megyei országúton, vagy amikor ügyintézés során megkérdezik tőlem, hol van az a bizonyos „Szényő... bocsánat, Sényő.” Összességében nagyon sok pozitív gondolat lengi be itt a Dél-Alföldön Szabolcs megyét, sokszor mesélnek nekem az Állatkertről, Sósótóról, hogy milyen tágas a nyíregyházi Kossuth tér, vagy hogy milyen jó felmenni a rokonokhoz Vásárosnaményba és környékére.

¹Első pályamunkám, „Egy küzdelmes életút: Stankóczi Józsefné (1934-2016)” címmel, második, „Értünk éltek, itt nyugszanak: Nyíregyháza I. világháborús katonahőseinek emlékezete” címmel az alábbi hivatkozások alatt olvashatók:

<http://www.szabarchiv.hu/drupal/sites/default/files/Simk%C3%B3B%C3%A9sCsilla.pdf> és http://www.szabarchiv.hu/drupal/sites/default/files/Simk%C3%B3B%C3%A9sCsilla_%C3%89rt%C3%BCnk%20%C3%A9ltek%20itt%20nyugszanak.pdf (2019-06-14).

Amikor megkezddtem szolgálatteljesítésem az 1. Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Irodában Kecskeméten, a megye településeinek főként II. világháborús veszteségeit feltérképezve napi szinten belebotlottam egy-egy tragikus sorsú megyémbeli honvédbe. A kutatás elején ugyan csak pár adatot tudtam meg az elhunytakat illetően, mégis minden egyes alkalommal belém nyilallt, amikor azt olvastam, született Kemecsen, élt Nyírbátorban. Kemecsét mint hadisírgondozó 2018 márciusában kaptam meg feladatombként, amelyet a nagy havazást követően, akkor már szikrázó napsütésben jártam be. A borzongás után azon nyomban át is néztem a fotóimat: vajon szerepel a Hős neve a kemecsei emlékművön a református templom kertjében?² Innentől pedig nem volt és nincs is megállás. A kezdeti félbehajtott papírlap mapparendszerré bővült, amelyet napról napra egyre csak bővítek. Azóta már nem csak belebotlok a megyémbeli hős katonába, hanem tudatosan kutatom a találkozást, az ismerkedés lehetőségét. Itt, munkám elején köszönöm meg a Magyar Honvédségnek, ezen belül is irodavezetőnknek, Durgó Tamás őrnagynak és Gáldonyi Sándor századosnak, hadisírgondozásért és honvédelmi nevelésért felelős beosztott tisztnek, hogy igent mondtak szabolcsi kutatásaimra, és ez a dolgozat megszülethetett. Köszönöm egykori parancsnokomnak, Kertész József századosnak, a nyíregyházi 6. Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Iroda egykori megbízott irodavezetőjének, hogy 2015-ben meglátta bennem a hadisírgondozót és utamra indított. Szívvel köszönöm a MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára Kossuth téri és Klapka utcai telephelye munkatársainak, hogy mindig biztatnak és számtalan alkalommal nyújtottak és nyújtanak segítséget kutatásaimban.³ Hálás vagyok Mindannyiuknak!

Sok vagy kevés? A nehézségekről

13 fő egy fél év alatt. Nem hangzik túl nagy gyűjtésnek. Maga a számadat kevés, az időintervallum túl tágas. Hogyan is lehet ilyen kis lélekszámról pályamunkát írni? – vetődött

²A címloldalon látható Ficsor Béla (t.) zászlós, és a Személyes részben megemlített Kemecse összefügg. Ficsor zls. Kemecsen született, amint az a Magyar Hadisírgondozás oldalára feltöltött veszteségi kartonból, valamint a tiszakécskei római katolikus temetőbeli Hősi emlékhely emléktáblájáról kiderül (a további fotókat lásd lentebb). A címloldalon látható kép elérési helye a fent megjelölt oldal Hadisír nyilvántartója (Google Chrome böngésző ajánlott, névre kell rákeresni): <http://hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2019-06-14). A sír fotója a Magyar Honvédség tulajdona, amely a 2016. évi adatbeszolgáltatás alkalmával készült. A kemecsei világháborús emlékműről készített fotó saját felvétel, amely szintén a Magyar Honvédség hadisír adatbázisát bővíti.

³ Személy szerint köszönöm a segítséget Dr. Gyenesi József igazgató úrnak, Szabó Bence igazgatóhelyettesnek, Hlbocsányi Norbert és Gönczi Gergő levéltárosoknak, valamint Bús Szimonetta Fanni levéltári kezelőnek. Köszönet illeti még a Bajai Fiókleveletár képviselőjében Sarlós István csoportvezetőt, levéltárost és Kovács Emőke levéltári kezelőt, akik bajai kutatásaimat, és ha úgy tetszik, a városbéli körutazásomat segítették. E dolgozat bajai vagy Baja környéki áldozatokról azonban nem tesz említést.

fel bennem a kérdés, amikor először megfogalmazódott a fejemben, hogy jó volna részletesen összeírni, az általam talált hősi halált halt katonák hol nyugszanak ma, ha sírjuk egyáltalán még fellelhető. Nem kell ahhoz rosszmájúnak lenni, hogy Magyarország legnagyobb területű megyéjéből 13 főt kiemelni kicsinységnek és ne túl tudományosnak tűnjön. Mire elég 13 fő? Lehet belőle katonai értelemben egy fél század, két raj? Esetleg a köznapi életben egy iskolai angolcsoport? Három család? Ráadásul, ha már a babonáknál tartunk, nem is egy túl szerencsés szám. Valóban nem az: egyen-egyenként sajnos mind odavesztek, életüket adva Hazájukért. Éppen ez az, amitől az ember lelke megremeg és magába száll egy pillanatra...

Vagy 13 élet, amelyet a viszály vett el? 13 barát, szomszéd, falubeli jó ismerős? Vagy, ha vesszük az egyént, az „Ő”-t, az a tehetséges kovácsmester, aki annyi gazda lovát patkolta? Az, akit egy falu tisztelt és szeretett, akit vártak haza, amikor elvitték katonának? Az, aki épp elhagyta az iskolapadot, hogy fegyvert fogjon fiatal kezébe? Az, aki még csak nem is élt, de aki már nem is élhetett tovább? Nem csak a falu szerette Őt, Őket, hanem a szüleik, ha még éltek, a feleségük, a gyermekük, a szűkebb vagy tágabb értelemben vett család és közösség. Ez a 13 ember soha nem tért haza a mai értelemben vett Szabolcs-Szatmár-Bereg megye határai közé, csak a távirat vitte hírül a fojtogató tény, hogy nevük felkerülhessen településük Hősi emlékművére, amely előtt a család és a kedves ismerősök leróhatják kegyeletüket. Ha még volt kinek vigye a posta a táviratot... 13 gyermek, apa, férj, barát sok. Rengeteg. Sőt, egy ember is az, hisz szerették, hazavárták mindannyiukat. Felfoghatatlan, bár a veszteség mint olyan ez esetben megszámlálható. Az elnyelt könny, a lélekszagató sóhaj és fájdalom viszont végtelen. Még mindig az, hisz ebben az országban valószínűleg nincs is olyan, akinek ne lenne legalább egy rokona, aki részt vett a világháborúk valamelyikében. Bár a számadat kicsiny, elszakadt szerettünkből egy is rengeteg. Emlékezzünk most Őrájuk!

A pályamunka tárgya és célja

Már fentebb jeleztem, hogy 13 ember képezi e pályamunka magvát, egészen pontosan 12+1 személy. Tizenketten – ahogyan az a címben is megjelölésre került – a II. világháborúban haltak hősi halált. Egy személyt találtam viszont, aki ugyan nem a II., hanem az I. világháborúban lelte halálát, mégis szeretnék a témától függetlenül Róla is megemlékezni, mint akire felnézhetünk és mint akit annak idején szerettei biztosan hazavártak. Igazságtalanság lenne Őt kihagyni csak azért, mert nem a II. világháború idején távozott az élők sorából. A talált adatok forrása többféle: felekezeti és polgári anyakönyvek, a

Magyar Honvédség megyékre lebontott és tematikus fotó-, valamint írásos dokumentációja,⁴ különböző könyvek, kiadványok. Természetesen az internetet is sokszor segítségül hívtam, ha nem állt rendelkezésemre egy-egy fontos kép vagy keresett adat. Ez a pályamunka lett az a kutatási alap, amely segíthet az összegyűjtött adatok rendezésében, valamint amely könnyen és bárki számára hozzáférhető módon segítheti mások bővítését. Hisz az volna a legfontosabb, hogy Hőseink nevei vagy így, vagy úgy, de fennmaradhassanak. Hogy ki vagy kik által, úgy vélem, másodlagos.

Emberként és katonaként egy közös céllal fogtam bele az írásba: szeretettel és kegyelettel szeretnék meghajolni azok emléke előtt, akik életüket adták a Hazájukért. Ha a katonai oldalt veszem, Ők joggal válhatnak példaképekké, a hősi eszme megtestesítőjévé, akik számtalanszor egyszerű – értem ez alatt a civil életből hadba lépett, fegyvert lényegében egyáltalán nem fogott – emberekként álltak helyt a csatatéren. Hétköznapi emberként pedig azért kell tisztelettel adóznom, adóznunk emlékük előtt, hisz mindannyian jól ismerjük, milyen elveszíteni valakit, legyen akár családunk tagja, vagy egy kisebb-nagyobb létszámú közösség része, egy tantestület tanára, egy népesebb iroda dolgozója, egy olyan személy, akihez sokaknak van kötődésük a mindennapok során. Akiket ismertünk és szerettünk, akik sokat tettek értünk, azoknak nem szabad a feledés homályába veszniük. Ugyan már csak az emlékezés az, amit egyedül tehetünk, de ez az egy dolog lehet a legtöbb. Hiszem, hogy tenni is tudunk azért, hogy mindaz, ami megtörtént a világháborúk, jelen esetben a II. világháború hadszínterein, az újra ne ismétlődjön meg. A kevéssel, a kicsivel kezdjük hát az áldozatokról való megemlékezést! Remélhetőleg egyszer majd egy jóval bővebb listánk is lesz, aztán, az idő előre haladtával pedig egy szélesebb képünk alakul ki a mai Szabolcs-Szatmár-Bereg megye áldozatairól, még mielőtt a még fellelhető sírok eltűnnek, még mielőtt a neveket befedné a moha és gaz takarná el a hantokat.

⁴ A Magyar Hadisírgondozás, ahogyan azt a hadisir.hu oldalon is olvashatjuk – lásd: <http://hadisir.hu/bemutakozas/a-magyar-hadisir-gondozas-tortenete> (2019-06-17) –, sok-sok évtized után 1997-ben éledt újjá Erdős László honvéd ezredes, a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Honvéd Hagyományörző Iroda irodavezetőjének irányítása alatt. Ebben az évben kérte meg minden egyes magyar település önkormányzatát Erdős ezredes, szolgáltassanak adatot a falujukban, városukban megtalálható emlékművekről, hősi halottak és polgári áldozatok sírjairól. A vizsgálatra kijelölt időszakok az I. és a II. világháború, valamint az 1956-os forradalom és szabadságharc voltak. Aztán egyre gyakoribbá, mondhatni éves szintűvé váltak az efféle megkeresések (pl. 2013-as képanyag bekérése az önkormányzatoktól, összesítések a megyei szaktisztéktól a beküldött adatok alapján, 2016-os állapotfelmérések, stb.). Sőt, ami a hadisírgondozás jelenlegi helyzetét illeti, mára már mindennaposak az újabb és újabb vizsgálódások, amelyek a hadisírgondozók mindennapos feladatai mellett és felett, lévén központi feladatok, elsőbbséget élveznek. Azaz az emlékévek (1914-18 – 2014-2018, 1848-2018, „170 éves a Magyar Honvédség” országos szintű programsorozat) mellett mindig kijelölésre kerülnek olyan feladatok, amelyeket a hadisírgondozó állomány legjobb tudása szerint végrehajt. Ezek a legtöbbször temetőfelméréseket, terepbejárást és levéltári kutatásokat foglalnak magukban.

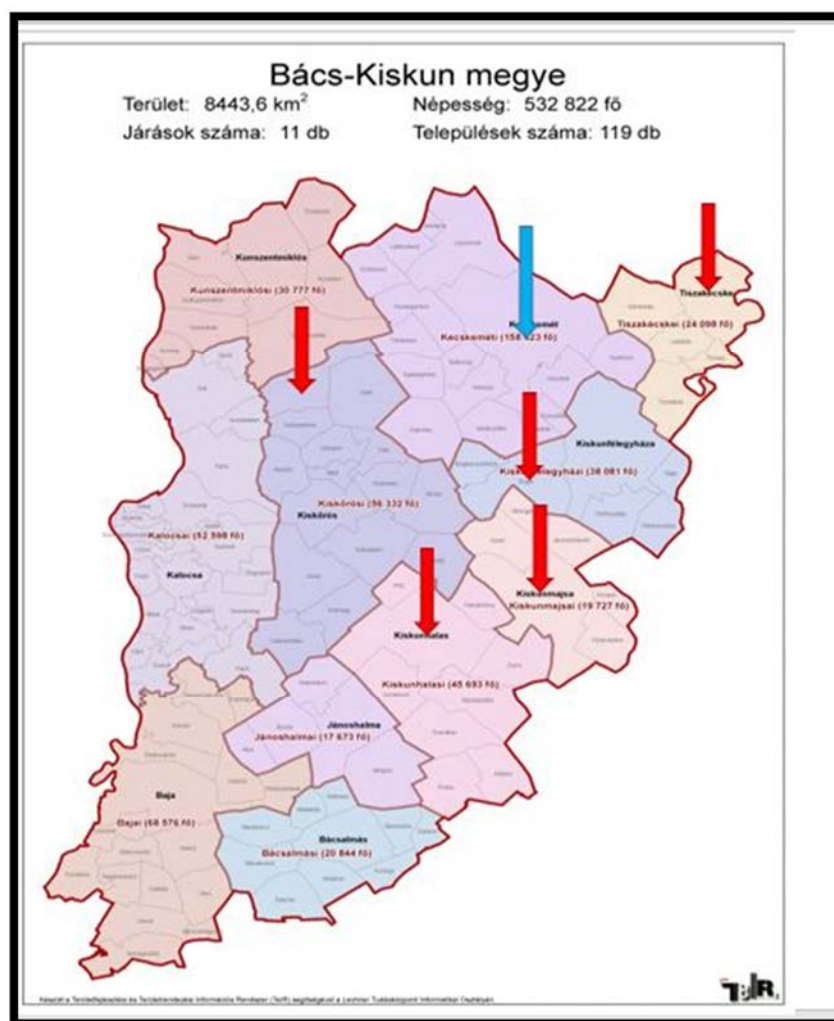
A világháborúk áldozatai: honnan hová?

A talált adatok feltüntetése előtt kivonatolva közlöm a hősi halált haltak nevét, születési és/vagy lakhelyét, valamint elhalálozási helyét. Az elhalálozási hely pontos meghatározása számos esetben nehézségekbe ütközik, mert a Bács-Kiskun megyei települések az 1950-es években területi átalakuláson mentek keresztül. Ugyanez igaz számos Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei településre, gondolok itt pl. az összevonásokra (Tunyogmatolcs, Hetefejércse, Aranyosapáti, stb.). Szemléltetésképp feltüntettem a mai Szabolcs-Szatmár-Bereg és Bács-Kiskun megyék térképein a szóban forgó településeket. A lenti részekben részletezem a találtakat és a forrásokat, természetesen Bács-Kiskun megyei szemszögből. Kronologikus sorrendben az I. világháború egyetlen eddig fellelt hős katonájával kezdem, majd a II. világháború áldozataival folytatom. A II. világháború hősi halottaival úgy foglalkozom, hogy a településeket betűrendben közlöm, aztán az ott eltemetett személyekre térek rá. Elhalálozási helyek tekintetében több ízben más és más információk lelhetők fel.

A hősi halottak születési és/vagy lakhelyei. Kékkel jelölve az I., pirossal a II. világháború hősi halottai.

(Képek: Magyar Közlöny, szerkesztés: Simkó t. fhdgy.)

A hősi halottak lakhelyei és/vagy elhalálozási helyei. Kékkel jelölve az I., pirossal a II. világháború hősi halottai.

(Kép: Magyar Közlöny, szerkesztés: Simkó t. fhdgy.)

I. világháború: Demeter Miklós, Tiszadada-Kecskemét.

II. világháború: Poncsák Ferenc, Kisléta-Bugac(monostor), Banka János, Piricse-Bugacpuszta(háza), Horváth György, Nagykálló-Bugac vagy Nagykálló – Bugac-Felsőmonostor. Lófő sepsi-nagybacsoni Molnár Gábor, Marosvásárhely-Nyírbátor-Fülöpszállás, Mazitics/Masztics Mihály, Mezőladány-Kiskunfélegyháza (vagy Fülöpszállás). Tihor Ede, Tiszabercel-Kiskunhalas, Tiszai Károly, Matolcs (ma: Tunyogmatolcs)-Fehérgyarmat-Kiskunhalas. Vajda Miklós, Nyírbétek-Kiskunmajsa, Mazák Pál, Oros (ma: Nyíregyháza-Oros)-Kiskunmajsa, Sándor József, Jákó (ma Nyírájkó)-Kiskunhalas. Parragh István, Szamosszeg-Kiskunmajsa. Ficsor Béla, Kemece-Tizakécske.

Demeter Miklós, idáig az egyetlen a Nagy Háborúból⁵

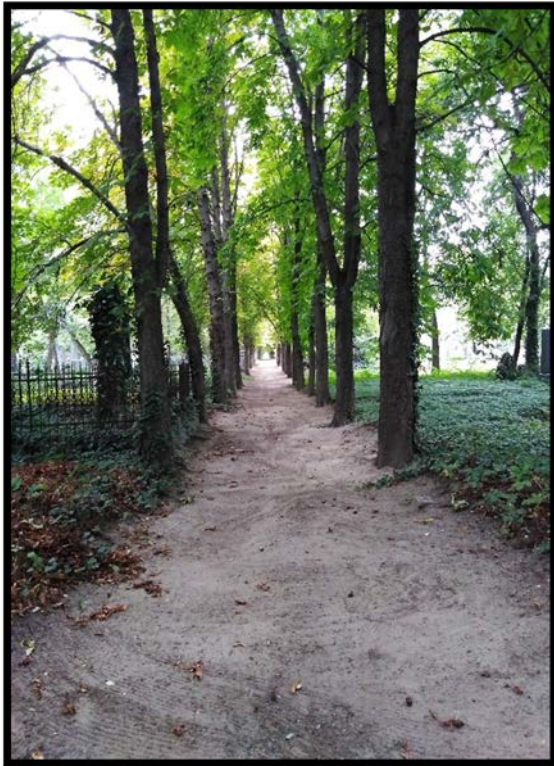
Demeter Miklós tizedes: szül. Tiszadada, 1900, megh. Kecskemét, 1924. okt. 23. Vallása ref., szülei: Demeter Miklós és Misonai Jozefin. **Végső nyughelye: Kecskemét, Ref. tem. hősi parcella, 8/K-13. Források:** H: XXVI/73/262 (anyakönyv). Adatszolgáltatás a Kecskeméti Református Egyházközség fenntartásában működő Református Temetőben lévő hősi sírokról és síremlékekről.⁶ Készült a HM HIM Hadisírgondozó és Hagyományörző Iroda részére országos adatbázis kiépítéséhez 2006-ban. Készítette: Tóth Imre presbiter, a Gyűjteményi és Temetői Bizottság tagja. Jóváhagyta: Szabó Gábor elnöklelkész.

Demeter Miklós végső nyughelye a Kecskeméti Református Temetőben (fotó: Gáldonyi szds., 2016)

⁵ A továbbiakban mind az I. világháború egyetlenegy Hőse, mind a II. világháború Hősei esetében a fél éve folyamatosan bővített munkanaplóm részleteit osztom meg képekkel kibővítve – már ahol lehetséges. Számos esetben rövidítéseket alkalmazok majd a továbbiakban is.

⁶ A Demeter tizedesről írtakat lásd a 6. oldalon lévő táblázatban.

A Kecskeméti Református Temető Hősi parcellájához vezető fasor és a parcella központi síremléke, az ún. „Héjjas-szobor”, amely az I. világháború hősi halott katonáinak állít örök emléket. (Kép: Simkó t. fhdgy., 2018.)

A II. világháború hősi halottai

BUGAC, KISKUNFÉLEGYHÁZI JÁRÁS: anyakönyvi kutatás során fellelt személyek. **Forrás:** Bugac halotti anyakönyvi másodpéldánya, lelőhely: MNL BKML Kossuth téri telephelye (1939. szept. 1.-től 1980. dec. 31.-ig megvizsgálva).⁷

Poncsák Ferencz honvéd, dohánykertész (1947. év): szül. 1910, lakh. Kisléta. Szülei Takács Julianna és Poncsák János. Neje Budai Mária. Megh. Bugacmonostor, Kecskemét mellett, 1944. okt. 25., aknatahalálát következtében. „A hazáért hősi halált halt.” Bejegyezve a 459099/köz. 1947 HM sz. rendelet alapján. Bejegyezve 1947. év 42. fsz. alatt

⁷ A tényleges levéltári kutatás 2019. jan. 30. és 2019. febr. 15. között zajlott (majd abbamaradt a kecskeméti Városháza felújítása miatt, amely a Levéltárnak is helyet ad). Ekkor a cél három település II. világháborús emberveszteségének feltérképezése volt, különös tekintettel a hősi halottakra. A vizsgált települések Kiskunmajsa, Bugac és Rév voltak. Amint az fentebb már látható volt, a Nagy Háború során elhunyt, de 1939. szept. 1-től bejegyzett halálesetek is kigyűjtésre kerültek. A vizsgált anyakönyvek Bugac tekintetében az alábbiak voltak: 1939-1965 (Az anyakönyvön szerepel, hogy az anyakönyv Bugacmonostor halotti anyakönyve, amely település 1939-ben még Kecskemét városához, illetve a Kecskeméti járáshoz tartozott) és 1966-1980 (össz. 2 kötet). A bugaci halotti anyakönyvekben az alábbi településrészek egykori lakosairól, halottairól esik szó: Kecskemét-Felsőmonostor, Kisbugac, Bugacmonostor, Újtelep, Alsómonostor, Nagybugac.

(1939-1965-ös anyakönyv). Bej. kelte: 1947. szept. 23., a bejelentő neve hiányzik. Bejegyezte Dr. (?) Kiss Dezső anyakönyvvezető-helyettes.⁸

Banka János honvéd (1950): szül. 1914, lakh. Piricse, vallása róm. kat. Szülei Juhász Julianna és Banka András. Neje Deregnai/Beleznai Erzsébet. Megh. Bugacpuszta, 1944. okt. 25., haslövés. „A hazáért hősi halált halt.” Bejegyezve a 476041/Jesf vagy Jcsf. 3-1949 HM sz. rendelet alapján. 1950. év 4. fsz. alatt (1939-1965-ös anyakönyv). Bej. kelte: 1950. febr. 10. **Veszteségi kartonja szerint** Banka János honvéd, a 3. huszárezred katonája szül. Debrecen, 1914. nov. 5., lakh. Piricse. Legközelebbi hozzátartozója felesége, Banka Jánosné, akivel Piricse Bogáti úton éltek. Megh. itt Bugacpusztaházán. Veszteségi kartonja és kitüntetése (Magyar Kisezüst? Vitézségi Érem egy pánttal) letölthető a hadisir.hu oldalról.

Eltemetése 1944. október 25-én történt **Jakabszálláson (ma: Kecskeméti járás)**. Jakabszállás településen Gáldonyi százados 2017 októberében járt felmérés céljából, de a szóban forgó sírt nem lelte fel. Neve nem szerepel a római katolikus temető II. világháborús emlékművén sem. Az 1997. évi adatszolgáltatásban német és orosz hadisírok szerepelnek, Banka János honvéd itt sem kerül megemlítésre. Jómagam 2017 őszén kutattam a Nyírbátori járásban található Piricsén hű segítőmmel, az idős nyugdíjas Győri Feri bácsival, akinek személyében a falu történetének nagy tudósát ismerhettem meg. A Bélteki utcai régi temetőben egyik felekezeti (a földút felől távolodva: római katolikus, református és görög katolikus) részében sem mutatta Feri bácsi ezt a honvédsírt.⁹

⁸ Előfordult az anyakönyvi kutatások alkalmával, hogy az iratok régisége vagy hibája miatt (pl. megfolyt, elkenődött tinta) nem sikerült mindent 100%-os pontossággal lejegyeznem. Ezeket a hibákat (?) -kel jelzem.

⁹ Piricsei kutatásaim egy szeletéről 2017 novemberében írtam egy összefoglaló munkát „Hőseink lábnyomában: Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei arcképcsarnok” címmel, amelyet a budapesti székhelyű Összefogás 1956 Katonai és Polgári Örökségének Megőrzéséért Egyesület pályázatára nyújtottam be. Piricsén akkor vitéz Ferenc(z) János törzsőrmester sírját kerestem Feri bácsi segítségével, amely szerencsére még mind a mai napig fellelhető (adatai: a 24. honvéd gyalogezred katonája, szül.:1888, Csíkszentdomokos, Románia, lakhelye Piricse, eltemetve a piricsei régi temető római katolikus temető részébe, megh. 1946 körül – az évszám nem szerepel a síron). Sírja mögött egy közös sírban nyugszik Kádi András és két ismeretlen katona. Azonban más, katonai szempontból jelentős sírt nem sikerült megtalálnom.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24			
1.	Családi és utóneve: <i>Banka János</i>											2.	Csapattest: <i>3. hu. e.</i>	4.	Rendfokozat: <i>honv.</i>											
6.	község, város: <i>Debrecen</i>											6.	Születési év: <i>1914</i>	7.	Atyjának	8. Szülőanyjának leánykori	9. Házastársának leánykori									
	járás (Budapest kerület): <i>III.</i>												10.	Legközelebbi hozzátartozójának neve, lakóhelye és lakcíme: <i>Banka Jánosné Piricse, Bogáti u. Szabolcs</i>												
	megye (külföldön születetteknek országot): <i>Magyar</i>													11.	Gyermekeinek neve és születési éve:											
13.	Vallása: <i>rom. kath.</i>											14.	Foglalkozása (állás, alkalmazása):	15.	Ománygyűjtő száma: <i>22212</i>											
17.	Elcsúszott, mikor, hol (év, hó, nap): <i>1944. X. 25. - 12. Bugac pusztán</i>											16.	Kihirdetve: <i>16.</i>													
18.	Meghalt, mikor, hol (év, hó, nap):											17.	Kihirdetve: <i>17.</i>													
19.	Eltemetett, mikor, hol (év, hó, nap): <i>1944. X. 25. Takaborszállás S.O. gy. - 18778. sz.</i>											18.	Kihirdetve: <i>18.</i>													
20.	Megsebesült, mikor, hol (év, hó, nap):											19.	Kihirdetve: <i>19.</i>													
21.	Hadifogságba jutott, mikor, hol (év, hó, nap):											20.	Kihirdetve: <i>20.</i>													
22.	Eltűnt, mikor, hol (év, hó, nap):											21.	Kihirdetve: <i>21.</i>													
23.	Sérült, mikor, hol (év, hó, nap):											22.	Kihirdetve: <i>22.</i>													
24.	Beteg, mikor, hol (év, hó, nap):											23.	Kihirdetve: <i>23.</i>													

25.	Exhumálva és hazaszállítva, mikor, hova:	
26.	Anyakönyvezés elrendelve: <i>1946. 04. 12. 1944. sz. rendelettel Takaborszállás - i</i> akvi kerületben	
27.	Hozzártartozója értesítve, mikor, miről: <i>1944. XI. 7. 17. KI.</i>	
28.	Változások: (Pl. Megsebesült, később meghalt, eltűnt - megkerült, hadifogságba jutott - visszatért stb.)	
29.	a) Azonossági jegy betétlap	szerint
	b) Seb. (beteg) jegy	
	c) Névsz. vesz. kimutatás	
	d) Tábori halotti akv. második	
	e) Halálsét. jelentés	
f) Egyéb jelentés	<i>Halotti jelentése a 22210 sz. o. gy. ben</i>	
30.	Különféle feljegyzések (Kórházjelentések)	

Banka János honvéd kitüntetése és veszteségi kártyája (forrás: hadisir.hu)

Horváth György t. tizedes, kovácsmester (1950): szül. 1916, lakh. Nagykálló. Szülei Ivánka Rozália és Horváth Károly. Neje Kalapos Erzsébet. Megh. Felsőmonostor Csitári major, 1944. okt. 26., aknaszilánk. „A hazáért hősi halált halt.” Bejegyezve a 20.684/Jcsf. 3-1950 HM sz. rendelet alapján. 1950. év 19. fsz. alatt (1939-1965-ös anyakönyv). Bej. kelte: 1950. jún. 30. Bejegyezte Baki Bálint anyakönyvvezető. **A hadisir.hu adatbázisa szerint** két

Horváth György is létezett, kérdés, hogy a két személy azonos-e egymással. A bonyodalmat a különböző elhalálozási idő és hely(ek), Felsőmonostor és Alsómonostor okozzák, amelyek egykoron a mai Bugac részét képezték. **Veszteségi kartonjában az áll,** Horváth György t. tizedes, a 4. huszárezred árkász századának tagja, szül. Nagykálló, 1916. febr. 19., lakh. Nagykálló. Vallása ref. Megh. Felsőmonostor, 1944. okt. 26., aknazsilánk által. Szülei azonos nevén, legközelebbi hozzátartozója édesapja, Horváth Károly nagykállói lakos. Elhalálozási helye itt Felsőmonostor. **Temetési helye Felsőmonostoron, Csitári Antal birtokán van,** vagy legalábbis volt (Csitári major). Azonossági száma: 2051-16-0037. Egy kis **összefoglaló** is található az oldalon lejjebb görgetve, amely szerint az ismeretlen időben született, nagykállói származású 4. huszárezredbeli Horváth György 1944. okt. 22-én, azaz az előzőtől néhány nappal korábban hunyt el Alsómonostoron. A veszteségi kartont és az összefoglalót lentebb közlöm.

Horváth György		Rendfokozat: tiz.
		Alakulat: 4. hu. e.
Születési és honossági adatok		Veszteségi eset
Születési hely:	Nagykálló	Típusa: - (nincs adat)
Születési év:	- (nincs adat)	Hadszintér: Magyarországi hadszintér
Honosság (lakhely):	Nagykálló	Helyszíne: Alsómonostor
		Időpontja: 1944.10.22
		Oka: sebesülés
Megjegyzés: -	Korrekció: -	Adatok forrása: BÉKE2

1. Családi és utóneve:		4212553/KW		1945	
Horváth György		2. Csapattest:	4. hu. e.	4. Rendfokozat:	Tiz.
5. Születési adatok		3. Állománytest:	(Pótlakulat)	7. Atyjának	Horváth István
község, város:	Nagykálló	6. Születési év:	1916	8. Szülőanyjának	Horváth Rozália
Járás (Bismarckten kerület):	Nagykállói	9. Születési hónap:	II. 19	9. Hírszármának	Halasi 6037
megye (amint az születési akta):	Borsos	10. Legközelebbi hozzátartozójának neve, lakóhelye és lakcíme:	Horváth Károly Nagykállói		
11. Gyermekeinek neve és születési éve:					
13. Vallása:	Ref	14. Foglalkozása (állása, alkalmazása):	Közös m.	15. Örménygyűjtőszáma:	49841
17. Elcsúszott mikor, hol (év, hó, nap):	1944. X. 26. Felsőmonostor		16. Kihirdetve:	V. L. Saját iktatószámok: C.670.330/22 V. 1944. 93.	
18. Meghalt mikor, hol (év, hó, nap):			17. Kihirdetve:	V. L.	
19. Elismert mikor, hol (év, hó, nap):	Felsőmonostor 132 Csitári Antal birtokán		18. Kihirdetve:	V. L. 02/10	
20. Megsebesült mikor, hol (év, hó, nap):			19. Kihirdetve:	V. L. 12032/Josf. 3-1950.	
21. Hadifogságba jutott mikor, hol (év, hó, nap):			20. Kihirdetve:	V. L.	
22. Eltűnt mikor, hol (év, hó, nap):			21. Kihirdetve:	V. L.	
23. Sérült mikor, hol (év, hó, nap):			22. Kihirdetve:	V. L.	
24. Beteg mikor, hol (év, hó, nap):			23. Kihirdetve:	V. L.	

25.	Exhumálva és hazaszállítva, mikor, hova:	
26.	Anyakönyvezés elrendelve:	20. 684 / 1950. sz. rendelettel Budapest 17. ker.
27.	Hozzáartozója értesítve, mikor, miről:	1950. 11. 19.
28.	Változások: (Pl. Megsebesült, később meghalt, eltűnt -- megkerült, hadifogságba jutása -- visszatért stb.)	
29.	a) Azonossági jegy betétlap b) Seb. (beteg) jegy c) Névez. vesz. kimutatás d) Tábori halotti akv. másodl. e) Haláleset jelentés f) Egyéb jelentés	születés: 1900. január 11. Marosvásárhely, Románia
30.	Különféle feljegyzések (Kórházjelentések)	

* A túlsó oldali 17-24. számú rovatok megfelelő rovatszámra jegyzendő fel.

Egy személy, vagy mégsem? Horváthy György (t.) tizedes arcai (forrás: hadisir.hu)

FÜLÖPSZÁLLÁS, KISKÖRÖSI JÁRÁS: a Magyar Honvédség 1. Katonai Igazgatási és Érdekvédelmi Iroda gyűjtéséből (részletezve lásd lentebb a törzsszövegben).

Lófő sepsi-nagybaczoni Molnár Gábor alezredes: szül. Marosvásárhely, 1900. jan. 11., lakh. Nyírbátor. Az 51. páncélos (gá.) zászlóalj parancsnoka volt. Megh. Fülöpszállás, 1945. febr. 26., vérhas következtében. Fotója, melyen őrnagyi rendfokozattal szerepel, valamint egy kitüntetése letölthető a **Magyar Hadisírgondozás oldal**áról. Habár a fotó tovább nagyítható, a Hadtörténeti Intézet segítségével nélkül egy kis nehézséget jelenthet a kitüntetéssor megismerése. Saját tudásomat és Kenyeres Dénes nyá. alezredes *Katonai kitüntetések a magyar történelemben* c. munkáját segítségül hívva igyekeztem felfedni az őrnagy mellét ékítő kitüntéseket, szám szerint hat darabot. Ha a szemem nem csal, a hatból az első négy (a képen balról jobbra haladva) az alábbi: Magyar Koronás Érem, Károly csapatkereszt, Magyar Háborús Emlékérem, Tiszti Szolgálati Jel I. osztálya. Érdekes módon a letölthető kitüntetés nincs az őrnagy úr mellére tűzve, biztosan a kép készítése után kapta meg. Ez a kitüntetés a Magyar Érdemrend lovagkeresztje hadiszalagon a kardokkal.¹⁰

Az 1997. évi önkormányzati adatszolgáltatás szerint Molnár alezredes **a fülöpszállási református temetőben nyugszik** a 2. sor 2. sírjában (talán egy ismeretlen katonával együtt),

¹⁰ Kenyeres Dénes: *Katonai kitüntetések a történelmi Magyarországon (rendjelek, érdemrendek, érdemérmek, emlékérmek, érdemjelek, szolgálati jelek, kitüntető címek)*. Szerzői kiadás, Kecskemét, 2004. A kitüntetések és a róluk írtakat lásd az alábbi oldalakon: Magyar Koronás Érem (vagy más néven Signum Laudis) 114-118. és 295., Károly csapatkereszt 99-100. és 287. oldal. Magyar Háborús Emlékérem 124-125. és 300., Tiszti Szolgálati Jel 122-124. és 298. oldal. Magyar Érdemrend: 108-112. és 294. oldal.

halálának ideje itt 1944. A későbbi (2013-as) fotódokumentációban a sír elhanyagolt állapotokat tükröz, de legalább fellelhető. Gáldonyi százados honvédségi gyűjteményében szerepel egy forráskigyűjtés, amely temetői dokumentumokra, talán a helybeli temetőkönyvre (amely nem mindenhol van vezetve), a felekezeti és polgári anyakönyvekre, a helyi hősi emlékműre, valamint a Magyar Honvédég Hadtörténeti Intézet és Múzeum Központi Irattárának iratanyagára és a Hadisír nyilvántartóra hivatkozik. E gyűjtés szerint Molnár alezredes a református temető 1. sor 13. sírjában nyugszik. Anyja neve: Boldizsár Mária. Az információk forrásaként a – számomra ismeretlen, de nagyra becsült „szerző” – a HM HIM Központi Irattát jelöli meg. A sírt könnyű megtalálnia annak is, aki nem láthatja a Honvédség adatbázisát, hiszen fent van a sokat vitatott Wikipédián.¹¹

Nyírbátori gyűjteményemben kutakodva fedeztem fel, hogy Hősünk Molnár Gáborként **szerepel a nyírbátori emlékművön** és az önkormányzat által megküldött II. világháborús névsoron. A történelmi Magyarország területén elhunyt II. világháborús hősi halottak között került neve feltüntetésre rendfokozat nélkül. A kérdés újra felvetődhet: valóban Ő az, akiről a márványlapokon megemlékeznek? Az elhalálozás helye valóban a történelmi Magyarország területén belül található, de a gyakori név mellett ez is elég tág keretnek tűnik.

Molnár Gábor, sepsi-nagybaczoni		Rendfokozat: alez.	
		Alakulat: 51. pc. gá. zlj.	
Születési és honossági adatok		Veszteségi eset	
Születési hely:	Marosvásárhely	Hadszintér:	Magyarországi hadszintér
Születési év:	1900.01.11	Helyszíne:	Fülöpszállás
Honosság (lakhely):	Nyírbátor	Időpontja:	1945.02.26
Anyja neve:	Jancsó Eszter	Oka:	vérhas
		Temetés helye	Fülöpszállás
		Temetés ideje	- (nincs adat)

¹¹ Lásd online az alábbi hivatkozás alatt:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/39/Moln%C3%A1r_G%C3%A1bor_nyughelye.jpg (2019-06-18).

Lófő sepsi-nagybacsonyi Molnár Gábor őrnagy/alezredes életének három állomása – a hősi halott, a büszke katona, az elismert katona – a hadisir.hu-n¹²

Mazitics Mihály honvéd, 4. huszárezred II. osztály 4. század: szül. Mezőladány, 1921. márc. 28., an.: Szántó Verona. Megh. Kiskunfélegyháza vagy Fülöpszállás, 1944. okt. 29., a halál oka aknatalálat. A forráskigyűjtés szerint ezek az információk szintén a HM HIM Központi Irattárából származnak. A hadisir.hu nyilvántartásában neve **Masztics Mihály**ként szerepel, a veszteségi kartonjában feljegyzett adatai azonosak, lakhelye szintén Mezőladány. Azonossági száma: 2092-21-0038. Eszerint **Kiskunfélegyházán halt meg**, „eltemettetett a fülöpszállási úton a kereszt tövéén.” A halál oka: „aknatalálat a fejen. Elesett.” Neve – Masztics Mihály – szerepel a **mezőladányi I-II. világháborús emlékmű**vön.¹³

¹² Érdekességképp lásd a Sepsi-Nagybacsonyi család híres alakjait, köztük Molnár Gábor pánccélos alezredest Molnár Domokos jegyzetei között: <https://hu-hu.facebook.com/notes/m%C3%A1t%C3%A9-domokos/a-f%C3%A9reismert-falu-nagybacon-2/332632070113351/> (2019-06-20).

¹³ Forrás és lenti fotó: Papp Rita Zsófia t. ftőrm. gyűjteménye, 2017. okt. és 2018. febr. (MH KIKNYP 6. KIÉI Nyíregyháza/ MH KIKNYP 2. KIK Debrecen).

A mezőladányi Hősi emlékmű (fotó: Papp Rita Zsófia t. főrm., 2018).

KISKUNHALAS, KISKUNHALASI JÁRÁS: adatok a Kiskunhalasi Református Egyházközség halotti/temetési anyakönyveinek vizsgálata által. Átvizsgálva: 1939-1945. évi anyakönyv és 1946 – napjainkig (össz. 2 kötet). A vizsgált időszak: 1939. szept. 1. – 1980. dec. 31. Segítő: Hegyi Violetta és Ván László, Kiskunhalasi Református Egyházközség Lelkészi Hivatala.

Tihor Ede t. honvéd (1943): szül. Tiszabercel, 1908, an. Bodnár Anna, apja neve nincs megadva. Vallása ref. Lakh.: Kiskunhalas, Rekettye u. 108. Hősi halált halt az orosz fronton 1943. márc. 1-én és **eltemettetett a Kroljencez-i? temetőben.** Bejegyezve az 1939-1945-ös anyakönyvbe, 1943. év 64. fsz. alatt.

Tiszai Károly honvéd (1944): szül. Matolcs (ma: Tunyogmatolcs), 1905, a szülők neve nincs megadva. Vallása: ref., lakh. Fehérgyarmat. Megh. Kiskunhalas, 1944. okt. 9., a halál oka műtét utáni agyi embólia. Megjegyzés: hősi halott. **Új temető (ma: Kiskunhalasi Új Ref. Tem.).** Eltemették 1944. okt. 11-én. 1939-45-ös anyakönyv, 1944. év 129. fsz. a. **A hadisir.hu** oldalra csak egy rövidebb kivonat van Őt illetően feltöltve, amelyben lakhelye

nincs megadva. Nincs veszteségi kartonja sem. Az interneten kutatva kiderül, hogy szerepel a matolcsi II. világháborús emlékművön, neve itt **Tisza Károly**.¹⁴ 2019 májusában, az anyakönyvi kutatást követő hetekben újra felkerestem az egyházközséget, hogy pontos képet kapjak a sír helyét és állapotát illetően. Tisza(i) Károly sírhelye az **Új Ref. Temetőben** van, a II. tábla 1. sor 5. sírhelye az Övé.

¹⁴ Tunyogmatolcson, hiszen egykoron két külön településként létezett, két külön Hósi emlékművet emeltettek a helyi lakosok (bővebben: <http://www.tunyogmatolcs.hu/tmuemlekeink.htm>). A matolcsi emlékművet lásd még a magyarhosok.hu internetes oldalon, amely sajnos csak nehezen, a Google keresőből érhető el.

A kép mérete meglehetősen kicsi:

https://www.google.com/search?biw=1366&bih=657&tbm=isch&sa=1&ei=bTHuXPell6GCjLsPnNGT2AM&q=tunyogmatolcs+h%C5%91si+eml%C3%A9km%C5%B1&oq=tunyogmatolcs+h%C5%91si+eml%C3%A9km%C5%B1&gs_l=img.3...7198.14837..15071...1.0..0.167.3430.32j6.....0....1..gws-wiz-img....0..0j0i24j0i8i30.STIsH4YC2xs#imgdii=wpmPRWGsGrnkhOM:&imgsrc=L6QwvE64uIToJM:
(2019-06-20).

Tisza(i) Károly emlékezete. Sírja olvashatatlan felirattal (forrás: Hegyi Violetta, Kiskunhalasi Ref. Egyházközség, készült 2016-ban), neve a matolcsi Hősi emlékművön és még olvasható felirattal a múltban (Gáldonyi szds. gyűjtése, kb. 2010-2013).

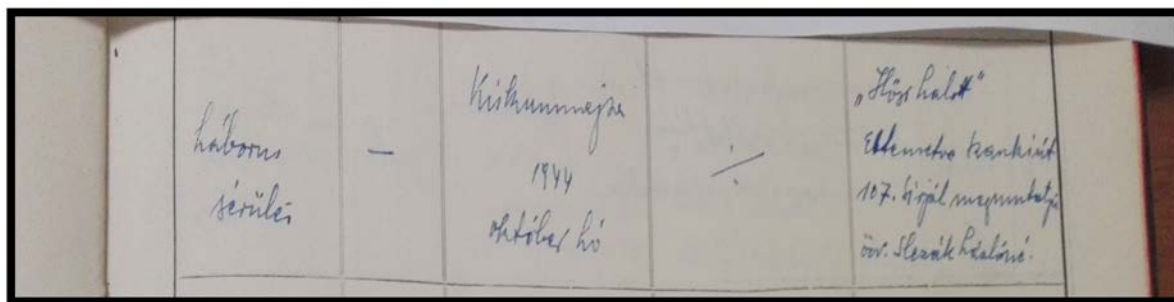
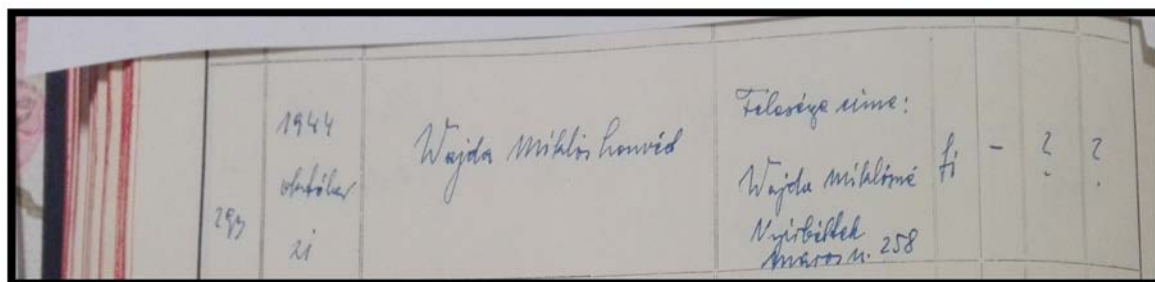
KISKUNMAJSA, KISKUNMAJSAI JÁRÁS: anyakönyvi kutatás során fellelt személyek. **Forrás:** Kiskunmajsa halotti anyakönyvi másodpéldánya, lelőhely: MNL BKML Kossuth téri telephelye (1939. szept. 1.-től 1979. dec. 31.-ig megvizsgálva).¹⁵

Vajda Miklós kerékgyártó (1946): szül. 1906-1910 körül, 38 éves, lakh. Nyírbélték. Vallása görög kat. Megh. Kiskunmajsa, Szanki u. 107., valószínűleg 1944-ben, oka hadműveletek soráni agyonlövés. Megjegyzés: Járási Főjegyző engedélye 5687/1946. Bej. kelte: 1946. év, utolsó bej., 274. fsz. a. A **hadisir.hu** szerint Vajda/Wajda Miklós honvéd, lakh. Nyírbélték, megh. Kiskunmajsa, 1944. okt. 21., a halál oka: lövés. Feltüntetésre került egy laccím, Nyírbélték Maros u. 258. sz., amely alatt talán Ő is élt.

Honvédségi gyűjteményünkben szerepelnek olyan fotók, amelyeket Gáldonyi szds. készített még 2015 decemberében **Kiskunmajsa halotti anyakönyvének első példányából.** Ezek alapján **Wajda Miklós honvéd,** bejegyezve az 1944. évben 293. fsz. alatt, megh. 1944.

¹⁵ A vizsgált kötetek az alábbiak voltak: 1936-1939, 1940-1946, 1947-1955, 1956-1964, 1965-1973, 1974-1980 (össz. 6 kötet). Az anyakönyvek lapjain előforduló települések, településrészek (Kiskunmajsa mellett): Ágasegyháza, Cigánytelep, Lajosváros, Zsana puszta, Bodoglár puszta, Tajó (ez utóbbi két, egykoron különálló település az anyakönyv tanúsága szerint 1973-ban vált Kiskunmajsa részévé), valamint Kígyós puszta, Konyhadűlő, Csólyospálos (tanya), Kömpöc, Marispusza, Pálos puszta.

okt. 21-én. Felesége és címe: Vajda Miklósné, Nyírbétek, Avaros u. (?) 258, ami valószínűleg a fenti Maros u. lehet. Háborús sérülést szenvedett. Hősi halott. **Eltemetve Szanki út 107.**, sírját megmutatja özv. Slezák Lászlóné. Honvéd? – tettem fel a kérdést hangosan, az anyakönyv fotóit böngészve. Hogy a kérdést rendezzem, megkerestem Hlbocsányi Norbertet, a Kecskemét Kossuth téri telephely levéltárosát, hátha ő igazságot tud tenni: polgári személyként hunyt-e el Vajda Miklós, vagy katonai minőségében? A másodpéldányban tett bejegyzésben azonban nem utal arra, hogy katona lett volna. Ebben a példányban az alábbiak állnak – polgári áldozatként jelenik meg–, adatai újra: Vajda Miklós, kerékgyártó, Nyírbétek. Elhalálozás ideje: 1944. október 22. Bejegyezve: 1946. december 31. Vallása: görög katolikus. Kora: 38 éves. Házastársa: Sándor Róza. Szülei: Vajda János, Kozma Katalin. Elhalálozás helye: Kiskunmajsa, Szanki út 107. Elhalálozás oka: hadműveletek soráni agyonlövés. „A bejegyzést a Járási Főjegyző úr 5687/1946. sz. alatt engedélyezte. Az elhaltra vonatkozó adatok az elhalálozás napjának felelnek meg.” Bejelentő: özv. Slezák Lászlóné sk.

Vajda/Wajda Miklós halotti anyakönyvi bejegyzése Kiskunmajsáról (első példány, fotó: Gáldonyi szds.)

Mazák Pál földműves (1948): szül. 1911, lakh. Oros (ma: Nyíregyháza-Oros), Szabolcs vm. Vallása ág. h. ev. Szülei Horváth Julianna és néhai Mazák Pál. Neje Boczkó Zsuzsánna. Megh. Kiskunmajsa, 1944. okt. 21., harcban esett el. Hősi halott, 416.850/köz. - 1948. HM rendelet. 1948. év 53. fsz. a. (1947-1955-ös anyakönyvi másodpld.). Bej. kelte: 1948. márc. 30. A **hadisir.hu**-n Mazák Pál tartalékos honvédként szerepel, aki a 21/I. zászlóalj kötelékében szállt harcba. Szül. Oros, 1911. febr. 27, lakh. Oros. Megh.

Kiskunmajsa, 1944. okt. 21., sérülés következtében. Temetéséről annyit tudni, hogy 1944 októberében történt Kiskunmajsán. Ha **Kiskunmajsa halotti anyakönyvének első példányát** vesszük, több hasznos adatot is találhatunk. Itt bejegyezve az 1944. év 206. fsz. alatt. Azonossági száma: 2084-11-0041. Felesége itt Bolkó Zsuzsanna, akinek címe Nyíregyháza Ókisteleki szőlő 24. Kora és születési ideje azonos a fentiekkel. Megh. Kiskunmajsa, 1944. okt., **Ágasegyháza 928. sz., szegedi út mellett temetve.** Hósi halott.

Sándor József honvéd, patkoló kovács mester (1949): szül. 1921, lakh. Jákó (ma Nyírájkó), Szabolcs vm. Vallása ref. Szülei: Takács Erzsébet és Sándor József, neje nem volt. Megh. Kiskunmajsa, 1944. okt. 22., oka: harcban esett el. Megjegyzés: „hósi halált halt.” Bejegyezve a 424.302/Ksf vagy Jcsf. 3-1949. HM sz. rendelet alapján. Bejegyezve 1949. év 75. fsz. a. (Kiskunmajsa hal. 1947-55-ös kötet). Bej. kelte: 1949. máj. 30. **Hadisir.hu:** Sándor József honv., 201. ö. gy. zlj., szül. Jákó, 1921. febr. 24., lakh. Polgári (Polgár, Hajdú-Bihar megye vagy Polgárdi, Fejér megye). Megh. Kiskunmajsa, 1944. okt. 22., sebesülés következtében.

Vajon itt nyugszik Ő is? (Gáldonyi szds. gyűjtése, 2015 decembere körül)

Polgár vagy Polgárdi? – egy újabb kérdés, ami által egy újabb internetes keresés vette kezdetét. Nem kellett sokáig keresgélnem, hisz neve szerepel **Polgár város II. világháborús Hósi emlékművén.**¹⁶ Nyírjákó II. világháborús emlékműve sem maradhatott ki a keresésből. Ezen az emlékművön azonban nem szerepel (csak egy Sándor vezetéknevű férfi, talán Menyhért).¹⁷ **Kiskunmajsa halotti anyakönyvi elsőpéldányában** azonossági száma: 2031-21-0020, szül. Jákó, Szabolcs vm., 1921. febr. 24., szülei azonosak, nejj itt sincs bejegyezve. Megh. Kiskunmajsa, 1944. okt. 27., temette Kakas Ferenc temetőőr „felsőtemető”. A Felsőtemető képanyagában van egy érdekes sír, amely kilenc ismeretlen magyar Hős katona porait rejt. Mivel az Ő végső nyughelye nem szerepel sem a kapott, sem a saját anyagok között, valamint mivel két elhalálozási dátum is meg van adva, előfordulhat, hogy épp Ő az egyik a kilenc Hős közül. A többiek után természetesen továbbra is nagy erővel kutatok.

Kiskunmajsa kapcsán utolsóként találtam rá **Parragh István zászlós** nyomára. Furcsa módon amikor az anyakönyvi másodpéldányokat tekintettem át a Bács-Kiskun Megyei Levéltárban, sem a 2019. január hónapban kigyűjtött 48, sem a februárban kiírt 212 fő I. és II. világháborús hősi halott között sem szerepelt a neve. Azonban a **Kiskunmajsai halotti anyakönyv első példányában**, az 1944. évben bejegyzésre került. A 306. fsz. alatt van beírva, miszerint született 1921. dec. 29-én, megh. 1944. okt. 21., szülei: Balogh Etelka és Parragh Ádám, azonossági száma: 2194-21-0133. A halál oka háborús sérülés, fejlődés folytán halálozott el Kiskunmajsán 1944. okt. 23-án. Eltemette Börcsök János Marispusztá 550/1, a bejegyzés így vall a továbbiakról: „ő [Börcsök János] tudja a sírt megmutatni. Értesítendő apja Szamosszeg.” Itt gondolkodik el az ember egy pillanatra: valóban tényleg megtörtént az értesítés? Valószínűleg igen, hisz a szamosszegi emlékmű hősi halottként jegyzi Őt.¹⁸ A **hadisir.hu**-t felkeresve szintén szerencsénk van, ami a veszteségi esetet illeti: Parragh István t. zászlós, szül. Szamosszeg, 1921. (jan. 1.), lakh. Szamosszeg. Megh. Kiskunmajsa, 1944. okt. 21., a halál oka sérülés.

TISZAKÉCSKE, TISZAKÉCSKEI JÁRÁS: adatok a Magyar Honvédség tulajdonában álló képanyagból (Gáldonyi szds. és Tiszakécske Város Önkormányzata).

¹⁶ https://www.kozterkep.hu/21224/II_vilaghaborus_emlekmu_Polgar_1995.html#vetito=146632 (2019-06-20).

¹⁷ <http://nyirjakozseg.hu/index1.php>, valamint <http://m.szabolcs-szatmar-bereg.webnode.hu/jaras/baktalorandhazi/nyirjako/> (2019-06-20).

¹⁸ A emlékmű kisméretű képét lásd a Szatmár Tour oldalán: <http://szatmartour.hu/latnivalok/ii-vilaghaborus-emlekmu-szamosszeg/> (2019-06-21).

Végül, de nem utolsó sorban **Ficsor Béla őrmester/zászlós** zárja messzire került Hőseink dicső sorát. Szül. helye Kemece, megh. Ó-vagy Újkécske (ma Tiszakécske), 1944. okt. 10-30. között. Neve szerepel a Hősök emlékére készítettett közös emléktáblán, amely méltó módon emlékezik meg az elhunyt katonákról. „Vérüktől ázott a kécskei határ...” – olvashatjuk méltatásukat a megemlékezés helyén. **Veszteségi kartonja fellelhető a hadisir.hu-n**, miszerint Ficsor Béla t. zászlós, a 3/I. hk. p. zlj. katonája, szül. Kemece, 1918. márc. 5., lakh. Kemece. Szülei: Sztramma Mária (pirossal áthúzva, akárcsak az azonossági száma) és talán Ficsor Béla Kemece. Megh. Újbög mellett, 1944. okt. 26. aknátalát következtében. A haláleset Újkécskén lett bejegyezve. A címlapon látható fotó, valamint a honvédségi fotók alapján sírja a **tiszakécskei római katolikus temetőben található** (minden Ó-és Újkécskén elhunyt katonának van egy fejfája, azonban azoknak, aki nem itt nyugszanak, a „ref. temetőben” felirat olvasható a fejfájukon). Így tisztelgnek a kécskei lakosok sok-sok év után is az értük haltak emléke előtt. A **tiszakécskei Kegyeleti emlékparkban** helyet kapott számos emlékmű, emléktábla közül kiemelkedik az egi 20. huszárhadosztály és a nyíregyházi (4-es) huszárok emlékére állított rohamsisakos emlékmű. „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért” – mondja az Ige. Örök érvényű igazság ez.

A tiszakécskei Hősi emlékhely egy táblája a római katolikus temetőben. Hősünk feltüntetve mint Ficsor Béla Kemece, alatta őrmester (forrás: Gáldonyi szds. és Tiszakécske Város Önkormányzata).

Az egri és a nyíregyházi katonák emlékére (fotó: Gáldonyi szds. és Tiszakécske Város Önkormányzata).

Zárszó

Érdeemes-e 13 hősi halott katonáról pályamunkát írni? – tettem fel újra ezt a kérdést. Részben magamnak, részben Fülöp Ákosnak szólt, akivel a napokban Ballószög településen ismerkedtem meg, és akinek családjában szintén van hős katona, akiről örömmel és büszkén mesélt. Nagypapája, Radványi Géza (talán) százados, vasútépítő mérnök szerencsés volt, mert mindkét háborút túlélte és hazatérhetett. „Tizenháromért? Egyért is.” – hangzott határozottan válasza. „Én nem tudok róla múlt időben beszélni, hisz mindig itt van velem” – vallott Nagypapájához fűződő viszonyáról. Egyért is érdemes. Most már biztosan így gondolom.

„Utas vagyok e világban, Mennyországban Vár örök hazám készen;” 409. dicséret – olvasom egy hölgy kis fejfáján ezt a szép gondolatot, ha a Kecskeméti Református Temető szépen kikövezett kis utcácskáján sétálok. Kívánom, hogy e szerény munkámmal Hőseink örök hazája idelent is mindig kész legyen az emlékezés által. Úgy legyen.

Bibliográfia

Felhasznált internetes oldalak

„Bács-Kiskun megye – képek” Online: <http://www.terport.hu/tematikus-terkepek/bacs-kiskun-megye-jarasai-terulet-84436-km2-nepesseg-532-822-fo-jarasok-szama-11-> (2019-06-18)

„Hadisír nyilvántartó” Online: <http://hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2019-06-18)

„Magyar Hadisírgondozás és története” Online: <http://hadisir.hu/> és <http://hadisir.hu/bemutakozas/a-magyar-hadisir-gondozas-tortenete> (2019-06-18)

„Nyírfákó Hősi emlékmű” Online: <http://nyirjakozseg.hu/index1.php> és <http://m.szabolcs-szatmar-bereg.webnode.hu/jaras/baktalorandhazi/nyirjako/> (2019-06-20)

„Polgár Hősi emlékmű” Online: https://www.kozterkep.hu/21224/II_vilaghaborus_emlekmu_Polgar_1995.html#vetito=146632 (2019-06-20)

„Sepsi-nagybaczoni Molnár Gábor” Online: <https://hu-hu.facebook.com/notes/m%C3%A1t%C3%A9-domokos/a-f%C3%A9reismert-falu-nagybacon-2/332632070113351/> (2019-06-20)

„Sepsi-nagybaczoni Molnár Gábor – képek” Online: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/39/Moln%C3%A1r_G%C3%A1bor_nyu_ghelye.jpg = (2019-06-18)

„Szabolcs megye – képek” Online: <http://www.terport.hu/tematikus-terkepek/szabolcs-szatmar-bereg-megye-jarasai-terulet-5-9333-km2-nepesseg-578-004-fo-jaras> (2019-06-18)

„Szamosszeg II. világháború” Online: <http://szatmartour.hu/latnivalok/ii-vilaghaborus-emlekmu-szamosszeg/> (2019-06-21)

„Tunyogmatolcs Hősi emlékmű (magyarhosok.hu)” Online: https://www.google.com/search?biw=1366&bih=657&tbm=isch&sa=1&ei=bTHuXPell6GCjLsPnNGT2AM&q=tunyogmatolcs+h%C5%91si+eml%C3%A9km%C5%B1&oq=tunyogmatolcs+h%C5%91si+eml%C3%A9km%C5%B1&gs_l=img.3...7198.14837..15071...1.0..0.167.3430.32j6.....0....1..gws-wiz-

<img.....0..0j0i24j0i8i30.STIsH4YC2xs#imgdii=wpnPRWsGRnkhoM:&imgrc=L6QwvE64uIToJM:>

és <http://www.tunogmatolcs.hu/tmuemlekeink.htm> (2019-06-20)

Könyvek, kiadványok

Adatszolgáltatás a Kecskeméti Református Egyházközség fenntartásában működő Református Temetőben lévő hősi sírokról és síremlékekről. Készült a HM HIM Hadisírgondozó és Hagyományörző Iroda részére országos adatbázis kiépítéséhez 2006-ban. Készítette: Tóth Imre presbiter, a Gyűjteményi és Temetői Bizottság tagja. Jóváhagyta: Szabó Gábor elnöklelkész. Segítők: Kardos Betti ügyintéző, Hírös Temetkezés Kft., Kecskeméti Református Temető és Patik Csaba gondnok, Kecskeméti Református Temető.

Kenyeres Dénes: *Katonai kitüntetések a történelmi Magyarországon (rendjelek, érdemrendek, érdemérmek, emlékérmek, érdemjelek, szolgálati jelek, kitüntető címek)*. Szerzői kiadás, Kecskemét, 2004.

Levéltári források, anyakönyvi bejegyzések, temetői dokumentumok

Bugac halotti anyakönyvi másodpéldánya 1939-1965, 1966-1980 (össz. 2 kötet). Lelőhely: MNL BKML Kossuth téri telephelye Segítő: Hlbocsányi Norbert.

Fülöpszállási forráskigyűjtés a Magyar Honvédség tulajdonában.

Kiskunhalasi Református Egyházközség halotti/temetési anyakönyvei, 1939-1945 és 1946 – napjainkig (össz. 2 kötet). Lelőhely: Kiskunhalasi Református Egyházközség Lelkészi Hivatala. Segítők: Hegyi Violetta és Ván László.

Kiskunmajsa halotti anyakönyvi első példánya, 1944. év (fotódokumentáció a Magyar Honvédség tulajdonában).

Kiskunmajsa halotti anyakönyvi másodpéldánya 1936-1939, 1940-1946, 1947-1955, 1956-1964, 1965-1973, 1974-1980 (össz. 6 kötet), MNL BKML Kossuth téri telephelye.

Tizsakécskei dokumentáció, Magyar Honvédség és Tizsakécske Város Önkormányzata.